

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyiltér- és felzárkólások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peitsor térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Pályaválasztás.

Néhány nap mulva megnyílnak ismét tanintézetünk terméi, hogy azokban az ifju nemzedék egy új tanévén át az életre készüljön elő.

A iskoláztatás eme ezélja követeli, hogy a gyermekek jó vagy rossz sorsa felett döntésre bivatott szülők, avagy azok helyettesei, jól számot vesseenek a viszonyokkal, midőn az ifjak felsőbb tanintézetbe viteléről van szó. Erre nézve lapunk ez évi 27. számában közöltük a „szülőkhöz“ intézett szerény nézetünket, remélve, hogy illető körökben némi viszhangra találunk; — most pedig alkalomszerűnek tartjuk a „Pesti-Hirlap“ tanügyi részéből átvett alábbi sorokat főleg az érdekelt szülők figyelmébe ajánlani.

„A régi patriarchális világban és a kasztélet korában, a mikor az ember hivatását, pályáját a születés határozta meg, a szülőknek nem volt töprekedni valójuk a fölött, mi lesz a fiukból. Ma a kulturális lendület korában, a mikor nagy követelésekkel állanak elő mindenkiel szemben, és a mikor minden pályán túltömöttségéről panaszkodnak, a szülőknek roppant gondot ad az a kérdés: mi legyen a fiamból?”

Felhangzik ez mostanában igen sok esaládban és roppant nehéz a megoldás. Nehéz pedig különösen azért, mert a szülő rendszeren ily alakban teszi fel a kérdést, hogy „mi legyen fiamból?“ és nem ekként, „hogyan mi lehet fiamból?“ A „lehet“-et a fiu egyéniségével, tehetségével és egyéb körülményekkel (nevezetesen az anyagiakkal) kellene egybe vetni, ennél pedig csak alkalmasabb a külsőségekre való tekintet és megmaradás abban az elfogultságban, hogy a fiu mindenre alkalmas, urat kell belőle nevelni, nem pedig minden körülmény közt becsületes munkából élő polgárt.

Az elfogultak részére nincs szavunk. Hiába nékik minden, tanácsainkat úgy sem követnék. Azokhoz fordulunk, a kik gyermekük pályaválasztásánál minden körülményt komolyan, jól megfontolva latba vetnek és azután határoznak.

T Á R C Z A.

Képek az életből.

Az az örökös panasz a regényírók, novellairók és tárczairók ellen, hogy alakjaikat nem az életből veszik, s regényeik s beszéleik íróasztaluknál bonyolítottatnak le, szóval, hogy csak fantáziát írnak, nem valót.

A kik ezt hiszik, azt árulják el vele, hogy nem ismerik a mai kort az ő kellemével és romlottságával; nem tudják mennyi dráma és regény játszatik le naponként azon a téren, mely a budoírok és a parasztkunyhók közt terül el.

Igen, a motívumokat az életből merítik; az író csak átgyurja, ruhába öltözteti, az anyagból kiválasztja magának a legalkalmasabbat. Hanem persze, azt nem sokan hiszik el, s meg vagyok arról győződve, hogy az alábbi néhány képséket, szintén ily fantázia-szülöttnek képzelik, pedig alakjaival minden napon találkozunk, legfeljebb külsejükön találni némi változást a szerint, a mint felettük a nap egyszer fényes, másszor változó, boros.

* * *

A málhával és bőrdöngökkel megrakott bérkocsi elrobogott.

Még az ablakokat is kinyitotta Keresztesiné ő nagysága, hogy új, az eddiginél kissé frissebb levegőt szivhasson annál, mely egész alkooyatig nyomta a mellét.

A mellékszobákból egy-egy női fejecske lett láthatóvá.

— Már bejöhettek, elment — szolt Keresztesiné.

A leányok egyenkint bejöttek. Mind megannyi eladó, szép leány.

— No gyermekek, — szolt anyjuk — üljetek le, tanácskoznunk kell. Ó két hónapig nem lesz itthon. Tehát szabadok leszünk. Egészen más életet kell kezdenünk. De ügyesen kell az időt felhasználnunk. Legelőször is pénz kell teremtenünk. De honnan? Tanácsoljatok hát valamit, úgy ültök itt, mint a kik nem értenek semmihez.

— Az én ruhámat, melyet akkorra ígértél, mikor a papa fürdőbe megy, hitelbe is megkapjuk, — vágott egyik leány közbe.

A tudományos pálya, ide értve a jogi, az orvosi, a tanári stb. pályákat, minden habozás nélkül ki lehet mondani, ma napság csupán annak való, illetőleg csak az boldogul azokon, a kinek szellemi tehetsége mellett megvannak az anyagi jólétre a feltételei.

Azt látjuk, hogy a legjobb tehetség is elkallódik, ha nagy anyagi gondokkal kell megküzdenie. Ritkán vergődik a sokféle viszontagságon keresztül, míg csak pályája kezdetére juthat, vagyis diplomát szerezhet. Számolni kell a viszonyokkal. Lehet, hogy valamikor még megváltoznak, meg is kell, hogy változzanak, de ma még nagyon messze vagyunk a jobb, kedvezőbb viszonyoktól.

A hivatali pályáról meg épen csak nagyon is feltételesén lehet szó. Szomorú viszonyok uralkodnak ott, jól ismeri azokat mindenki. Hány igen derék, tanult fiatalembert ismerünk, a kiknek sok évi fáradozás után sem sikerült valami nyomorúságosan fizetett hivatalba jutni. Elkaptokták előlük érdemtelenekek. A küzdelem a hivatali pályán mintha egészen kiveszett volna. A miniszterek és hivatalosztogató egyéniségek előszobáiban a kilinesért küzdenek most. Pedig az a bizonyos küzdelem, a mely sikerét az érdemre alapítja, mily nemes, áldásthozó valami!

A gyakorlati, a kereskedelmi, ipari, földművelési pályák azok, a melyek ma különösen kevésbé tehető szülők gyermekei részére ajánlhatók. Ezekben a tereken a művelt, képzett ember tehetségét nagyon szépen fejtheti ki. Nálunk még aránylag igen kevés tanult ember van ezeken a pályákon. Pedig azokon épen nagy szükség van tehetséges, művelt egyénekre. Az angolok, a francziák, németek, stb. kereskedelme, ipara ép azért fejlődött oly nagyra, mert tanult fiatal emberek adják magukat e pályákra. — Lépten-nyomon találkozni ott iparosokkal, kereskedőkkel, a kik nyolcz gimnázialis osztály végzése, az érettségi bizonyítvány megszerzése után lettek iparosokká, kereskedők. Derék, általánosan tisztelt, jómódu polgárok válnak

— Meg az én kalapomat is, — szolt a másik.

— Neked van kalapod, — válaszolt egy harmadik, — az enyém már ócska, legalább is négyszer volt már a fejemen.

— No ne ezivakodjatok, meg lesz minden gyermek. El kell küldeni Szipolyánéért. Ez majd terem pénz. Megesal lépten-nyomon: de szükségem van rá. A multkor is tíz forinttal kevesebbet hozott, mint a mennyit a gyémánt függőmre kapott. Azután lesz mellékjövédelmünk is. A mézárósnál egy kiló hussal kevesebbet veszünk és egy kilóval többet iratunk a könyvbé, s ha kilónként 10 krt elengedünk neki, szívesen kiadja pénzben a felesleget. Ez is jó lesz a czukrászdába, úgy is van még ott egy kis kontónk. A minap majd felsültem, akkor küldött ide, a mikor ő itthon volt. A propos, ma nagy ebédet esapunk.

— S lesz mandolás torta is, — rimázkodott Bella kisasszony.

— Igen leányom, az is lesz a te kedvedért, ha ad a czukrász hitelbe. Menj, rendeltess meg egy szép tortát. Reggelre készen legyen. No most menjetek öltözködni, ebéd után kirándulunk — falura.

— Pompás, pompás! — kiáltották a leányok — s szaladt mindenki, ki jobbra, ki balra.

Minden el lett intézve. Szipolyáné teremtett pénzt. A mézárósnal is pactumot kötöttek. A czukrász tortát ígért . . . hitelbe. Bella alig győzte várni azt a rég óhajtott tortát. A Szipolyáné újra megesalta ő nagyságát, de mikor olyan nagyon kellett az a pénz.

Ugy tíz óra tájban egy sürgőnyt kapott ő nagysága. „Egy kis balesetem volt az uton, a déli vonattal otthon leszek.“

— Szent Isten, végem van, — jajgatott ő nagysága. — gyermekek meghalok. Apátok itthon lesz délben! . . .

— Jézus Mária és szent József — a papa itthon lesz délben! . . .

— Mit csináljunk, mit csináljunk! Szent isten, a mézárós. Kati! Kati szaladj csak hozzá, no de szaladj már, az az várj, halld: mondd neki, lódulj már, mire vársz még, akár mint Lót felesége? hogy csak úgy küldjön húst, a mint szokott.

— Elhoztam a tortát nagyságos asszonyom — kiáltja egy vékony hang az előszobában.

az ilyenekből, mert ha komolyan veszik dolgukat és a munkában nem csak hogy „becstelenséget“ nem látnak, de ép ellenkezőleg ambíciót találnak benne, akkor minden feltétel meg van bennük a becsületes boldogulásra.

Igen ajánlható pálya nálunk az említettek mellett a földművelési, illetőleg gazdatiszti pálya. Mezőgazdaságunk egyik nagy baja, modern fejlődésére nézve nagy hátránya, hogy kevés alaposan képzett, tanult gazda és gazdatiszt kezeli a földet. A racionális mezőgazdaságban igen hátra vagyunk, dacára annak, hogy földművelési állam vagyunk. De nem is gazdálkodhatik racionálisan más, mint a tanult, hangsúlyozzuk, alaposan képzett gazda. Az állam a gazdasági iskolákra költ eleget, de kevés a hallgató, különösen pedig kevés az oly hallgató, a ki gazdatiszti állásra készül. Persze erős munkával jár a foglalatosság és nálunk még nagyon kevésbé van becsülve. De ép azért van az, mert kevés még köztük az igazán művelt, állásának tekintélyt szerezni tudó egyén. A mint ezek szaporodnak, emelkedik majd az állás tekintélye is.

Sokat írhatnánk e tárgyra vonatkozólag, de beérjük a mondatokkal. Leplezetlenül, tapasztalat alapján szoltunk. A szülő eszelekedjék legjobb belátása és meggyőződése szerint, csak azt kívánjuk, hogy elhatározásuknak gyermekük jó sorsa legyen örvendetes következménye.”

Egy fontos elvi kérdés.

Rimaszombatban a legközelebb végrehajtott tagosítás alkalmával a város tőzsomszédságában fekvő terület, — miként az annak idején e lapok hasábjain indítványoztuk, — belsőségnek lett kihasítva. — Ez intézkedést okadatoltta tette az, hogy idővel a város fejlődése elé akadályok ne gördíthessenek, hanem az egyes tulajdonosok rendelkezése alatt álljanak beltelkek, melyeken idővel a népesség szaporodása folytán ezélszerű, egészség és csin tekintetében kifogástalan lakóházakat lehessen építeni. A czél megvalósult, de — valljuk meg

— Vidd vissza, mondd hogy nem kell, de nem: vidd el a tanácsosnéhoz, mondd hogy krisztkindlibe küldöm, vagy mit is beszélek. Add ide gyorsan. Gyertek lányok, együk meg gyorsan. Legalább torta legyen.

* * *

Levellesi nem volt rászorulva az ügyvédségre. Szép birtokán, a min egy krajezár adósság nem volt kényvelmenesen élhetett. De szeretett dolgozni. Keresett ügyvéd volt. Mindenki szerette, még kollegái is. Szegény leányt vett nőül, a ki őt magáért szerette, pedig kaphatott volna gazdagot, előkelőt. De mikor az asszony úgy szerette őt, hogy az kárpótolt mindent, mikor ő úgy szerette ezt az asszonyt! Nem is volt boldogabb pár az egész megyében. Nem volt szebb asszony két megyében. Nem volt jobb férj három megyében.

Ha Levellesi hivatalos dologban utazott valahová, egy héttel előtte már sirt az asszonyka. Vele akart menni.

Ma reggel is hogy kérte, hogy vigye el magával. Mit fog ő egyedül tenni egy hétig? Tízszor is elbucszott tőle. Huszszor is a nyakába borult. Még az ablakon is integetett utána. Mennyire sajnálta, hogy nem mehetett az indóházba!

Most ott fekszik a pamlagon, olyan izgatott. Ugy elmereng Olyan türelmetlen. Most ezen az állomáson van, most itt van. Ki-kinéz az ablakon, mintha férjét keresné a messze távolban.

Ugy felrezen a csengetyü hangjára. Sajnálja, hogy háborgatták álmodozásában.

A szobalány odajön egészen a pamlaghoz. Halkan sugja asszonya fülebe, hogy meg ne hallják még a virág levelei sem:

— Asszonyom, itt van Palotai ur.

— Istenem! — kiáltja — már itt van, s még én pongyolában vagyok. Mondd, hogy várjon egy piczit, de ne, bocsiad be ide.

A másik pillanatban Palotai karjai közt van, — Hogy tudad meg, hogy ma reggel ment el Béla, hisz csak delután kellett volna elutaznia.

— Eljött, hogy tőlem elbucszúzzék. Kikisértem az indóházba.

* * *

őszintén — alig lehet benne köszönet. Igen, mert a kihatás alkalmával az egyes birtokosok nem tekintették azt, hogy a belsőségnek kihatott területek rendes utcákat alkossanak; nem vették figyelembe azt sem, hogy 2 öl széles terület közlekedő ut gyanánt talán kivételesen igen, de utcának, melynek mindkét felén idővel lakóházak vonulhassanak el, egyáltalában alkalmas nem lehet. Így a körültekintés hiánya teljesen elrontotta azon magasztos ezélt, mely az intéző körök szeméi előtt lebegett.

Ehez járul még az is, hogy a nemes város előjárósága és képviselő testülete Rimaszombát városában a beltelkekre nevez szabályrendeletileg oly megállapodásokat fogadott el s léptetett életbe, melyek a belsőségek kihasználását részben, a szomszédok közötti viszonyt pedig teljesen meghatározzák. — Kimondja e szabályrendelet világosan, hogy a tulajdonos birtoka melyik oldalát tartozik felkerítettetni, minő kapukkal látandók el a belsőségek stb. stb., utját akarván szegni ez által azon — a múltban sajnosan tapasztalt s a jelenben is nagy mérvben észlelhető eljárásnak, hogy a beltelkek az örökösök között oly apró részletekre osztassanak, melyekre alig lehet egy sertésolat építeni, nempedig lakóházat, s hogy a kapuk, az utcákon járó-kelőket, — mert igen sok helyen az utcára nyitlak, — ne akadályozhassa.

Azonban itt önkénytelenül felmerül azon kérdés, hogy a fentemlit tt szabályrendelet vonatkozhatik-e a tagosítás alkalmával kihatott belsőségek, vagy pedig nem?

Vannak, kik az első fogadják el, állítván, hogy belsőség és belsőség között különbség nincs; míg ezekkel szemben az ellennézetűek, a kik számosabban vannak, azzal érvelnek, hogy ezen földekre, mert csak is névleg belsőségek, mert mezőgazdaságilag kezeltetnek, nem vonatkozhatnak a szabályrendelet pontjai.

Ugy hisszük, részben mindkét félnek igaza van. — Az előbbieknél azért, mert ha valamely terület belsőségnek van szánva, csakis mint belsőség szerepelhet és körülkerítendő; a másodiknak pedig azért, mert az egyes birtokosokra felesleges kiadást róni, míg azt a többség és város érdeke nem kívánja, nem lehet.

Azonban az egyes birtokosok megnyugtására a két érdek között minden esetre szükséges a ki egyenlőt utat felkeresni és alkalmazni, nehogy több oly eset adja elő magát, mint a minőről tudomásul bírunk, hogy t. i. az egyik szomszédnak nagy költséggel és fáradsággal befásított belsőségét szomszédjának járó jósága tönkre tegye, holott ezen terület három oldalról be van kerítve, s csak egy oldalon áll szabadon, ott t. i. hol a szabályrendelet értelmében épen a szomszédot illeti a felkerítés kötelezettsége.

Szerintünk ezen csakis az által és akként lehet segíteni, ha kimondja a város előjárósága, illetve képviselő testülete, hogy a város belterületén, beleértve az új belsőségek is, mihelyt egy sorban három lakóház épül, az egész sor a tulajdonosok által felkerítendő, s kivétel nélkül, mint belsőség a fenti szabályrendelet hatásköre alá vonandó. — Azonban, mielőbb bár melyik részén a városnak

Az Isten jó termést adott. Haza is hordták, szerencsésen elesépeltek. De Szeredi Pálnak nem volt olyan jó kedve a dologhoz, mint mások. Hába, sok az a huszonnégy nap, a ki elszokott a katonai élettől. De hát ha úgy kívánják, hogy bevonuljon fegyvergyakorlatra! Pedig szeretett volna még beszélni. Nem lehetett. Alig, hogy a főbb munkát bevégezhette. No de a jó gazda, jó nevet hágy otthon.

Azután még otthon marad a felesége. Elvégez az úgy mindent, mintha ő maga itthon volna.

Meg is verné érte az Isten, ha nem tenné. Hálátlanság volna tőle, ha nem tenné.

A csavargásból vette magához Szeredi Pál. Se apja, se anyja, még csak rokona sem volt. Nem volt egyebe, csak az a szép szem, az a karesu termet, az a szép piczi szája, melynek mosolyával elbolondította Szeredi Pált. Elvette feleségül mert szerette. Pedig az egész rokonságot maga ellen haragította. Nem volt oka megbánni tettét. Az asszony is vonzódott hozzá, megosztotta vele a fáradságot, a munkát.

Most is, hogy oda készült katonának, három napja, hogy sít, főz, egy tarisznya pogácsát, libát, esírkét az utra.

Marasztotta, ne induljon el a nagy melegben. Alkonyatkor is ráér. Csak két órát kell gyalogolni az állomásig, onnan egy fél óra alatt berepíti a gőzös a városba.

Még a batyut is ő vitte. Alig akart megválni tőle. Pedig az ura kiltude már haza, késő lesz, mikor haza kerül. No még csak a határig. Ott is alig akart elmaradni tőle.

Végre haza indult. Hogy hamarabb haza érjen, a kis erdőnek került. Ezt is az ura tanácsolta neki.

Nagyon sietett. A kis erdőnél nagyon óvatosan körül nézett. Talán félt.

Egyszerre csak az árokból egy férfi emelkedik ki. — Istenem, de megijesztettél, Gyuri.

— Alig győztelek várni. Jer edes angyalom, jer ülj ide mellém, oly rég várom ezt a napot.

S a menyecske oda simul hozzá. Nem siet, nem fél. Szeredi Pált azóta a gőzös bizonyosan a városba repitette.

akár egyesek, akár pedig testületek által lakó házak építése kezdetnek meg, czélszerű leendő helyrehozni azt, mit a tagosító mérnök épen erre vonatkozólag elrontott, midőn nem tekintve a jövőt, keskeny közöket, itt-ott oly területeket s oly alakban hasított ki belsőségek gyanánt, melyeken csakis új „Malom-szög“-et lehet építeni.

Ezt pedig sem az egyes birtokosok, sem a város érdekében kívánatosnak nem tartjuk.

Levelezés.

* * * 1887. évi augusztus 25.

T. szerkesztő ur! A „Gömör-Kishont“ folyó évi 32-ik számának „Hírek és vegyesek“ rovatában egy „iskolai hír“ közöltetett, mely szerint „A helybeli (t. i. rimaszombati) államilag segélyezett egyesült protestans főgymnasium I. osztályába, a közelgő iskolai évre, csak 60 növendék fog felvételti azon okból, mert a tankerületi főigazgató tapasztalván ez osztályban a túltömöttséget, kijelentette, hogy jövőre hasonló esetben párhuzamos osztály berendezését fogja sürgetni, mintán pedig az intézet vagyoniilag nincs azon helyzetben, hogy e kívánságnak már ez idén eleget tegyen. Kénytelen, a felveendő tanulók számát ez osztályban korlátozni.“

E hír engemet annyira meglepett, hogy — bocsánat öszinteségemért — az „illetékes helyről“ nyert értesülés“ dacára is néhány pillanattal hajlandó voltam a „forrás“ hitelességében kételkedni, mely kételyemet azonban a nevezett tanintézet igazgatója által e hírrel egyidejűleg hivatalosan közöltetett „iskolai értesítés“ csakhamar eloszlatta.

Meglehet, hogy e „határozat“ elleni felszólalásom későn érkezik, s „bevégezt tények“ után napi rendre fognak térni felette azok, akiket illet; de még sem hallgathatom el azon mély sajnálatot, melylyel e különös értesítés az érdekeltektől találkozott.

És valóban, ilyen határozat, épen a rimaszombati protestans gymnasium gondnokhatóságától, és épen a mai korban, s ugyszólva az utolsó órában, méltán lephette meg nemesak a szülőket, de mind azokat, kik első sorban a nyilvános tanintézetektől várják a szellemi és anyagi általános jólét évente magasabb színvonalra emelését.

Nem tudhatom, hogy a fenti határozat meghozatalakor minő más indokok is lettek elfogadva alapul, de mintán közzététele óta hozzá semmiféle megnyugtató magyarázat nem fűzetett, föltételeznem kell, miszerint a gymnasium első osztályu növendékei számának megszorítását pusztán pénzügyi dolgokra kell visszavezetnünk, sőt nem valószínű az sem, hogy e rendszabály esetleg más évben is alkalmaztatni fog.

E föltézés annyira kézen fekvő, hogy teljesen igazol minden jóakaratu bírálatot, melyet gyakorolni minden érdekelteknél joga lenne még akkor is, ha nem olyan államilag segélyezett, nyilvános tanintézetről volna szó, melynek — erkölcsi okon kívül — már hivatásánál fogva sem lenne szabad mesterséges gitat emelni azok elé, kik gyermekeiket, az elemi iskolázatás után, szélesebb körű képzetésben részesíteni ohajtják.

Ugyanazért engedje meg nekem a nagytekintetű gondnokhatóság, ha egész tisztelettel kijelentem, hogy említett határozata ellentétben áll a közművelődés ügyének helyi és országos érdekeivel, — hogy e határozat végrehajtását az intézet pénzügyi helyzetével igazolni nem lehet.

Miért? Mindenekelőtt azért, mivel már ma tul vagyunk azon időközön, mikor a nép 99%-ának elég volt az a kevés is, ami az elemi iskolákban reá ragadt, tul vagyunk nemesak, sőt — Istennek hála — oda jutottunk, hogy ma már az iparos, de már a földmivelő népnek is elkerülhetlen szüksége van a szélesebb körű ismeretekre; ennek szükségét hirdeti nap-nap után a sajtó, a kormány; ezért hoz a nemzet, a társadalom adó- és különféle segély czimén nagy áldozatokat, — a miből önként következnek másodsor,

A törvényszéki tárgyalási terem zsufolásig megtelt. A törvényszék is megjelent. Az elnök komoran ült helyén, sehogy sem tudja magát helyzetébe beletalálni. A distingválv publikumból nem egynek arcaán csorog végig a könnyű.

A vádlottak padján, egy esinos 28—30 éves férfi ül, ki röviddel ezélt még a kis város egyik legrokonszenvebb, legkedveltebb alakja volt. Könyvelmü embernek tartotta mindenki, de arra, a mivel vádolva volt, senki sem hitte képesnek.

Szándékos emberölés büntetével volt vádolva, melyet állítólag mámoros fővel, vadászat közben követett el. A lát-szat ellene volt. Áldozatának hullája előtt találták meg. Fegyveréből egy lövés hiányzott, s a seb olyan golyóttól eredt, milyen az ő fegyverében volt.

A hallgató közönség nagyobb része meg volt győződve elítéltelese felől. A királyi ügyész, ki a vádlottnak jó barátja volt, enyhítő körülményül a mámoros állapotot hozta fel.

A törvényszék visszavonult tanácskozás végett.

Az elnök meghatottan mondja ki az ítéletet. Ó felsége a király nevében a kir. törvényszék szándékos emberölés büntetében bünösnek mondja ki, s ezért őt 6 évi fegyházra ítéli.

Egy emberélet tehát örökre tönkre van téve.

A vádlott Istenre hivatkozik. Ő ártatlan.

Ekkor még a törvényszéki termekben is pártatlan jelenet következik.

A hallgatóság köréből egy paraszt suhancz lép elő.

Előadja, hogy ő ölte meg azt az embert boszúból. Nem bírja tovább a lelkiismerete, hogy az ártatlan ember a börtönben senyvedjen el.

Hogy ő vette el a fiatal ur fegyverét, míg ez mámoros fővel aludt, s ezzel lötte le a szintén alvó hajtót. Hogy őt akasztassa fel a tek. törvényszék, mert megérdemli.

Tovább nem bírta mondani. Elájult.

A kir. ügyész természetesen az ítélet végrehajtásának felfüggesztését kérte. Addig is vádlottat szabad lábra helyezni kéri. Mibe a törvényszék örömmel beleegyezett.

Egy bünös lelkiismerete megmentette a társadalmat egy bünötől.

Ugyan hány embernek van ilyen lelkiismerete?

hogy akkor, midőn a közművelődés áldásaiban részesítendők száma szaporodik, az e miatt emelkedő szükséglet felezéséről gondoskodni erkölcsi és hazafias kötelesség — mely kötelességét a kormány, a közönség bizonyára teljesítendi, midőn annak szüksége elő áll.

Igaz ugyan, hogy a gymnasium főleg alsóbb osztályába sietők egy részének számára vannak más szakiskolák is, csakhogy — fájdalom ugyan — ezek száma csakély s még ma nem elégíthetik ki a közszükségletet; — ha jól tudom, ilyen nyilvános iskola megyénkben is csak kettő van (helyben pedig egy sines) olyan intézet, melyben az algyimnasiumból kizsoritottak további képzését nyerhetnének. De lenne bár ilyen intézet akármenyi, ki mondhatná meg már előzetesen, hogy például 100 gyermek közül melyik és hány fog a felsőbb osztályokból lemaradni? melyeknek szülője ne fűzhetne gyermeke haladásához szép reményeket, s ne követelhetné, hogy az ő fia is részesüljön a közintézetek jótéteményeiben? — Avagy hol van az alkalmazható zsinórmérték, mely szerint például Péter gyermeke minősítettik a felvételle, ellenben a Pálé már föl nem vehető? holott mindkettő jó bizonyítvánnyal díszedik, avagy jó sikerrel tenné le a felvételi vizsgát.

Nem ohajtom egyébiránt, hogy felre értessem. — Legkevesbe sem ohajtom, hogy gymnasiumaim túlnépesedjenek, mert hiszem és vallom, hogy tudományos pályákon már csak a jó tanulók haladhatnak előre, — ám az algyimnasiumi növendék más téren is érvényesítheti ismereteit, s a mint a tapasztalat bizonyítja, hatvan százalékuk már az alsóbb osztályokból visszamarad, de senki sem állíthatja, hogy az ott szerzett ismeretek nem szolgálhatnak szakiskolai továbbképzés alapjainál.

Végre is, valamely tanintézet alsó osztályainak nagyobb mérvű népesedéséből okszerűen nem az következik, hogy a felveendő száma korlátoztassék, hanem igenis következik az, hogy a közoktatásügyi törvény ilyen esetben rendelkező esete hajtassék végre párhuzamos osztály felállításával, — és ha ehez az intézetnek nincs pénze, tegyen a gondnokhatóság a kormánynak, a városnak, a közönségnek indokolt előterjesztést, — emelje fel a tandíjat ha kell, vagy tegyen meg bármilyen czélhoz vezető lépéseket a végett, hogy feladatát minden körülmények közt teljesíthesse.

Szabadjon reménylenem, hogy szerény felszólalásomat „illetékes helyen“ nem veszik rossz néven, — tartoztam vele magamnak is, meg azoknak is, kik egyetértéssel velem abban, hogy a rimaszombati államilag segélyezett protestans gymnasium ügye édes mindyájunké, s annál fogva kell, hogy felszólalásunk figyelembe véssék — — — legalább a jövőben, — lévén „jobb későn, mint soha.“

Kérem t. szerkesztő ur, sziveskedjék beesés lapjában helyet adni e soroknak, melyek után fogadják öszinte üdvözlömetet.

Egy tanügy barát.

Tanügy.

Iskolai értesítők.

(III. közlemény.)

11. A rozsnyói kerületi ág. h. ev. felső leány iskola értesítője az 1886/7. évről közli Lehr Emma igazgató. E gondosan összeállított munkát szerkesztője az intézet létesítésének történetével vezet be, ismertetve az 5 évig tartott működést, melyet Czékus István püspökkel élükön a kezdeményezők kifejtettek. Ezen — benlakással egybekötött — intézet ténylegesen még csak a most lefolyt iskolai évben kezdte meg pályafutását. Adathalmazából csak a következők közlésére szorítkozhatunk. Tanárok s tanítók voltak Lehr Emma igazgató, Hajosi Kornélia, Czékus István püspök, Sipos Mari (ki a külön kézi munka tanfolyamot is vezette) Hajosi Anna, Polónyi Károly, Dendely Samu. Tanított az első osztályban: vallást, magyar és német nyelv, történelem, földrajz, meny-nyiségtan, természetrajz, ásvány- és vegytan, rajz, kézimunka, torna és ének, hetenként 31 óra. A II. osztályban ugyan e tudományok bővebb ismertetésén kívül: egészség- és háztartástan, összesen 30 óra hetenként, ezeken kívül külön kézi munka óra volt, hetenként 18—24. A növendékek összes száma volt 50, ezek közt rendes tanuló 22, mindannyian ágostai hitvallásnak, kik közül magyar volt 19, ipar-kereskedő szülőktől 12, rozsnyói 17, 2 gömör, 2 szepesi, 1 zemplénmegyei. A mulasztott tanórák száma összesen 552, tehát átlag egyre esig 40, mindannyi igazolt. Az intézet első évi működésének sikereiből a vezetők méltán meríthetnek bátorítást a további munkára. Minden kezdet nehéz, azonban a közönség részéről tapasztalt pártolátnak és érdeklődésnek sok és kétségtelen jeleiből — az értsítőben elősorolt áldozatokból — következtetve, bizton lehet annak meggyökeredzését és felvirágzását reményleni. Az 1887/8. tanévre: 1. a beiratások szeptember 1—4. napján tartatnak az intézet helyiségében. — 2. Az intézet első osztályába felvétetnek oly legalább 12 éves leányok, kik az elemi iskola 6 osztályát vagy pedig a polg. iskola két első osztályát sikerrel végezték, vagy felvételi vizsgán előképzettségüket igazolják. — 3. A második osztályba olyanok vétetnek fel, kik megfelelő életkorral jelentkeznek, és bizonyítvánnyal képesek kimtatni, hogy a polg. iskola 3. osztályát sikerrel végezték, vagy felvételi vizsgát tesznek. — 4. Az intézetbe lépő tanulók beiratási díj czimén 1 frtot fizetnek, mely összegből 50 krajczár irodai czélokra, 50 krajczár pedig a létesítendő iskolai könyvtárra fordittatik. — 5. Az egész évi tandíj 25 fitban van megállapítva. Ezen összegnek felét beiratáskor, másik felét pedig február hó elején kell az igazgatónál lefizetni. — 6. Szegény sorsu növendékek tandíj leszállításaért vagy elengedéseért folyamodhatnak, mely folyamodványt az egyház előjáróságához ezimezve az igazgatónál kell benyújtani. — 7. A beunlakó növendékek havonként előre 25 forintot fizetnek teljes ellátásért. Minden növendék köteles magával hozni: 1 derékaltat 1 vankost, 1 paplant, 1 pokrócot, 2 rendbeli ágyszuhatot, 1 abroszt, 6 asztalkendőt, 6 törülközőt, 6 inget, 6 nadrágot, 6 alsósoknyát (köztük 2 szines, melegét télire) 12 pár harisnyát, 12 zsebkendőt, a fésülködéshez való ke-léleket, evőeszközt és a szükséges felső ruházatot. — 8. Mint rendkívüli tárgyak külön fizetendők: a zongora (egy-egy óra 60 kr) a francia nyelv havonként 1 frt). — 9. A rend-kívüli tanulók, azok t. i. kik csak egy, vagy egy-két tárgy-t kívánnak hallgatni, egy-egy tárgyért egész évre 3 forintot fizetnek. A külön kézimunka tanfolyamot látogató tandíja pedig havonként 1 forintban állapított meg. —

10. Az intézet házi rendjére, berendezésére nézve kívánságra az igazgató bővebb fölvilágosítást ad. — 11. Felkéretnek a szülők, kik gyermekeiket az internatusba akarjuk adni, hogy ebbeli szándékukat idejekor jelentsék be.

A közönség köréből.

A tornalliai kir. járásbírósgától a miskolci járásbíró-sághoz áthelyeztetvén, szivből óhajom volt minden egyes, e törvényszék területén lévő tisztviselőtársamnak, az általam igen tisztelt ügyvédi karnak, jóakaróimnak, barátaimnak s ismerőseimnek személyesen: „isten hozzád“ -ot mondani.

Miután a viszonyok gátoltak, ez uton veszek búcsút — a személyes találkozásig — fentiekől. S a midőn a búcsúvétel alkalmából mindenkire áldást, boldogságot kérek, egyuttal kérem, tartsanak meg jóindulatukban.

Tornallya, 1887. aug. 20.

Simon István, kir. aljárásbíró.

Hírek és vegyesek.

Személyi hírek. Kispál Mihály gymnasiumi tanár és tüzetoltó alparanesnok, Szászvárosba lettek kinevezve tanároknak. Akkor, midőn sajnáljuk, hogy városunk ily jeles két férfit egyszerre veszít el, szivünkben kívánunk nekik, új állásukhoz szeresést.

Előléptetés. A helybeli községi iskolások a múlt hétfőn tartott ülésében, a Kemény Bertalan volt tanító nyugdíjaztatása folytán üresedésbe jött tanítói állásra Paál Gyula eddigi segédtanítót léptette elő. Paál Gyula ur sokkal jobban kivívta kollégái, pályatársai és városunk közönségének becsülését, sem hogy dícséretünkre szorulna. A helyes választás is bizonyítja különben, hogy a valódi érdem, a mai korban is, előbb-utóbb megjutalmaztatik, a mihez őszintén kívánunk szeresést az előléptett tanítónak, s az intézet hatóságának.

A gömörmezei kórházi bizottság 1887. évi szeptember hó 1-ső napján ülést tart.

Országos vásár lesz városunkban folyó hó 29—30. A vásár előreláthatólag népes lesz, mert az idei termés, mely után itt ez az első vásár, arra enged következtetni, hogy sok eladni való lesz. Az árak azonban annál rosszabbak lesznek. Különböző nem akarunk jöszölni, adja Isten hogy jól adnának el mindent, ráferne már földművelőinkre.

Pályázat. A Paál Gyula községi elemi iskolai tanító előléptetése folytán üresedésbe jött segédtanítói állásra pályázat hirdettetett, mely hirdetményt lapunk más helyén, közölvén a feltételeket is, e helyen csak azt ajánljuk a pályázók figyelmébe, hogy illető kérvényeket csak a közelebbi szeptember hó 3-ik napjáig adhatják be az intézet igazgatóságához.

Színészet. Tehát újra itt vannak közöttünk. Kik? A színészek. Milyen lázas forrongást idézett elő valaha ez a szó: itt vannak a színészek. Már-már alig veszi őket észre valaki, hogy jönnek. Pedig jobban megérdemelnék a fogadtatást, mint sok miniszteri tanácsos. Jó hír előzte meg Bokodyné Máthé Róza társulatát, melynek tehetséges, szorgalmas néhány tagja, előttünk már előnyös oldalról levén ismeretes, örömezt fölteszszük róla, hogy az „előleges színi jelentés“-ben kilátásba helyezett, s igen sokat ígérően összeállított műsort úgy fogja lejátszani, mint azt közönségünk már ma minden „tisztességes színtársulattól“ méltán követeli; — de ez esetben viszont reményleni akarjuk, hogy emelkedettebb szellemű közönségünk sem vonja meg pártolását azoktól, kiknek fő feladatuk ma nemesítőleg hatni az operettekkel megromlott színi előadások nemzeti és erkölcsi irányban óhajtott fejlődésére. Magunk részéről már most is nagy elismeréssel vettük tudomásul az igazgatóság abbéli törekvését, hogy színházlátogató közönségünk tagjai számát szaporítsa. Mire nézve úgy tudjuk, mérsékelt áru jegyeket ajánlott fel a csekélyebb fizetésű hivatalnokoknak, az egyletek rendes tagjainak is. Sőt már negyedik előadásának tiszta jövedelmét jótékony célra, közmívelődési egyesületünk javára fordítani kész. Egyébiránt, hogy e társulat érdemes-e közönségünk támogatására, arról lesz alkalmunk meggyőződni a „bemutató“-kon, melyek erkölcsi és anyagi sikereiről, lapunk közelebbi számában mindenestre bővebben emlékezzünk meg.

A helybeli összes tanítványokból a beiratkozások folyó hó 1—5. napján lesznek. Figyelmeztetjük előre a szülőket, hogy gyermekeiket minél előbb irassák be, mert némely intézsinél az egyes osztályokba felveendő tanulók száma korlátozva van.

A gömörmezei általános tanító egyletnek Nagy-Rőzén e hó 25-én tartott gyűlése, melynek részletes lefolyását jövő számunkban fogjuk közölni — igen sikeresen folyt le. Résztvett azon mintegy 120 tanító, a program szerinti tárgyakhoz élénken hozzászólván. A gazdag tanszerkiállítás, mely 4 termet foglalt el, bő alkalmat nyújtott a tanulságos összehasonlításra és tanúgyünk fokozott haladásának megismerésére. A gyűlés után a város által adott ebéd a sűrű toasztok élénk hangulatot kelteket, úgy, hogy utána 10—12 pár táncra is kerekedett, de most az előző esti hangverseny után reggelig tartott tánc kifárasztotta a tánczosokat, az csak rövid ideig tartott. A megjelent tanítók általában nem győzték eléggé bámulni Nagy-Rőze városának tanügyi és társadalmi előhaladását az 1877-ben ugyanott tartott közgyűlés óta. A fényesen sikerült hangversenyül oly szép és nagy társaság jelent meg, minőt nagyobb városainkban is ritkán láthatni együtt.

Bokodyné Máthé Róza színtársulata, mely városunkban tegnap kezdte meg előadásait, szerdán e hó 31-kén a „Gömörmezei közmívelődési egylet“ javára színelőadást rendez. A jótékony célra való tekintetből is eleve figyelmeztetjük olvasóinkat ezen előadásra.

Értesítés. A helybeli evang. egyház leányiskolájában, a következő tanévre szóló beiratások szeptember 1—3-ig tartatnak a leányiskola helyiségében; a rendes tanítás pedig szeptember 5-én veszi kezdetét. Rimaszombat, 1887. augusztus 26. A z e v. i s k o l a s z é k.

Gyermekgyilkos anya. Özv. Zelina Zsuzsanna klenőzi lakos, mult vasárnap egy törvénytelen gyermeket szült, s azt azonnal megfojtván, még az nap eltemette. Másnap a cseplőgéphez állt napszámosnak, hol azonban a

szülés okozta változást észrevették s följelentették. A hatóságnál tettét bevallotta, s azzal védekezett, hogy szégyelte, miszerint holt gyermeket szült. A bonczjegyzőkönyv alapján azonban kiderítették, hogy a gyermek életképes és egészséges volt. A gyilkos anya most betegen fekszik, úgy hogy kisérem lehetett hallgatni.

Jótékonyzslu műkedvelői előadást rendezett a do b s i n a i fiatalok e hó 20-án, mely alkalommal Várady Antal „A tör“ ezimű vígjátéka került színre.

A gróf Butler-féle alapítvány. A m. kir. honvédelmi miniszterium 29814. sz. a. értesítette megyénk hatóságát, hogy ő eszásári és apostoli királyi felsége folyó évi július 18. kelt legfelsőbb elhatározásával, H a m o s Gusztáv budapesti lakos Béla nevű fiának a m. kir. honvédelmi akadémiára való felvételét a felvételi vizsga sikeres kiállításának felvétele alatt, a gr. Butler János-féle alapítványi helyén első sorban, továbbá idősebb Marton Bertalan esetnek megfelelően második sorban történt bemutatását legkegyelmesebben jóváhagyja, Varga Márton berzétei lakos György nevű fia részére pedig felfizetéses helyet adni méltóztatott.

Nyilvános számadás.

Az 1887. évi augusztus hó 21-ik napján a helybeli egyesült prot. főgymnasium tanári kara segély- és nyudij-alapja javára a „Széchenyi-kert“-ben megtartott nyilvános táncmulatság jövedelméről.

I. Bevétel: a) Belépti díjakból 70 frt 50 kr.
b) Felfizetésekből 34 frt 80 kr.

Összesen: 105 frt 30 kr.

II. Kiadás 52 frt 30 krt

a bevételből levonva a tiszta jövedelem 53 frt — kr. azaz ötvenhárom forintot tesz ki, — mely összeg nevezett tanintézet igazgatóságának átadott.

A felfizetéshez járultak: Molnár József 2 frttal. Baksay Józsefné 1 frt 50 krral. László József 1 frt 40 krral. Csesznok Lajos. Institorisz Endre, Kalocsay Béla, Dr. Kemény Andor, Dr. Rárossy Gyula, Reisz Marikovszky Emma, Severlay Zoltán, Stech Kálmán, Dr. Zehery István 1—1 frttal. Baksay István, Báthory István, Bodzasy József, Csider Károly, Dapsy Vilmos, Gazda Pál, Jaczko László, Kövér István, Kubinyi Andor, Miskolczy István, N. N. N. N. Potrecz Béla, Rásky István, Simko Nándor, Szabó Elemér, Szentmiklóssy Sándor, Török Bálint, ifj. Török László, Vitéz Lajos 70—70 krral. Brabécz Sándor, Buzágh István, Fábry Janos, Kandra Jánosné, N. N. Oswald Frigyes, Runyai József, Szerényi János 40—40 krral. Horváth János, Mákos Rudolf 30—30 krral. Bodor Ármán, Herrmann Vilmos, Kármán Aladár, N. N. N. N. N. N. Szabó Mihály, Szabó Sándor, Szlavy Károly, Ujházy Lajos, Varga Lajos 20—20 krral., heten egyenként 10—10 krral.

A felfizetések ezennel hírlapilag nyugtáztatnak. Fogadja a jelen volt n. é. közönség szíves megjelölését, — felülírók ezenkívül a nemes ügy irányában tanúsított meleg érdeklődésükért a rendezőség őszinte köszönetét. — Rimaszombat, 1887. augusztus 22.

A rendezőség nevében:
Dr. Kemény Andor, pénztáros.

Kertészet.

A bogycs cserjék műveltetése.

II. A ribiszke.
(Vége.)

A ribiszke szaporítása vagy magvetésről, vagy dugványokról, vagy homlitással, — bujtatva, — történik, azonban szokásos a régi tövek szétosztásával is, a mi magában véve igen egyszerű, és jóval előbb vezet a célhoz, mert mind meg annyi megosztott rész már gyökeres is.

A magvetéssel való szaporítás mód igen ritkán, kivételesen csak olyan esetben, ha új fajt reménylünk nyerhetni véteik elő. Az érett ribiszke összenyomatván, magvai tisztára mosatnak, s miután megszáradtak, porhanyós és tápdus földű vetemény ágyba, párhuzamos sorokba, még ősszel ritkán hintik el, mire földdel beszórják s jövő tavasszal esirázni és kikelni fognak. Míg nem a zsege esemeték kissé megerősödnek, a veteményágyat minden gyomtól tisztán kell tartani és gyakrabban megöntözni. Hogy a magoncok jól meggyökeresedjenek körülbelül július hó folytán egy másik ágyba átpiquirózni igen ajánlatos, ez által nem csupán azt érhetni el, hogy erőteljesebben fejlődnek, de előbb is — 2—3 év múlva, — fognak teremni.

S még jóval előbb vezet a célhoz a dugványozással való szaporításmód. Jól érett hajtásokról, közvetlenül a szem alatt metszett 20—30 cm. hosszú, vagy ennél is hosszabb vesszők, felárvékos fekvésű dugványágyba részuntosan s lehető mélyen, ősszel szeptember hó folytán, tavaszkor pedig márcziusban dugványoztassanak, s feltéve, hogy gondozásukat el nem hanyagoljuk, s száraz időjárásnál a szükséghez képest locsoljuk és öntözzük, gyomnövényektől elfojtatni nem engedjük, hanem tisztán tartjuk, könnyen gyökeret vernek. A begyökeresedett és már fejlődésnek indult dugványok azután, a különféle cserjék ültetésének idején, ősszel vagy kora tavasszal, a dugványágyról állandó helyeikre ültethetők.

Bujtások, melyeket tavaszkor erőteljes hajtásokról úgy eszközölünk, hogy valami kampókkal a földhöz vonva megerősítjük, s azon helyen, hol letűzettek táperős földel befedtetvén, szintén csakhamar gyökerestokot képeznek s ősszel az anyától elválasztatva át vagy elültethetők.

A szerfeleit elbokrosodott tövekkel két, három, vagy több részre osztván, a szerint a mint gyökereik minő- es mennyisége engedi, gyors és megbízhatóbb szaporítást érhetni.

A vörös ribiszke, Ribes rubrum, L. mely a 17. század elején déli-európából nyert elterjedést, idők folytán, részint magvetésről, részint nemesítés által, olykor csupán esetlegesen, jelentékeny mennyiségű válfajokkal szaporított, melyek a fürtök hossza, a bogycs nagysága, színe és íze által különböznek egymástól, mind a mellett gyakran meg- esik, hogy egy vagy másik újnak jelzett vagy leirt válfaj, alig tér el valamiben egy más ismeretes régebbi fajtól, s megtörténik az is, hogy egy és ugyanazon faj, a kereskedelmi növény árusok különféle név alatt hoznak forga-

lomba. Azon termelők, a kik a ribiszket a termésnek piac- azon való értékesítése szempontjából mivelik, legjobban fog- ják tenni, hogy ha csak két—háromféle fajt természetnek, ez nagyon megkönnyíti a szedést, rendszeren jövedelmezőbb is, minha vegyes termést, — különböző minőségű fajokat keverve küldenek piacra. Részemről, mindig és mindenki- nak azt ajánlom, hogy a sok közül, válassza ki a czéljainak megfelelő legjobbat és annál maradjon, a minél több féle fajok mivelését pedig hagyjuk a gyümölcsfaiskola tulajdo- nosok és pomológusoknak.

A színe végett kevésbé kedvelt fehér ribiszke, a mennyiben a vörös ribiszkenél sokkal édesebb, épen oly bőven terem, olykor jóval korábban is érik, ennél is többre becsülendő volna.

Néhány rendkívül nagy bogycs faj, leginkább azért részestül a termelők előtt előnyben, mert a szemnek nagyon is tetszetős látványt nyújt és mert terméshozama elég dus; csak hogy ezen fajok, többnyire sokkal savanyubbak mint az apró vagy közepesribiszkek.

Számos, a kereskedelmi kertészek árjegyzékeiben felsorolt és ajánlt fajok és válfajok közül, valóban jó és ajánl- hatni méltó csupán egy néhány fajra szorítkozom, hogy a nyájas olvasó e tekintetben is tájékozhasssa magát.

A vörös ribiszkek közül figyelemre méltók a Fertille de Palluan, korán érő és bőven terem, a nagy frauendorfi, hosszú fürtös, a vörös hollandi, szintén nagy, a vörös angol, az „Large red.“ „Red Dutch“ nevéken fordul elő, egyike a legjobb s gazdagon termő, hosszú fürtös, szép piros nagy bogycs fajoknak. Az óriás ribiszke, németül: „Kirsch Johannisbeere.“ rendkívül hosszú fürtös, feltűnően nagy, — de sajnos, annál savanyubb — bogycs, s ezen minőségei végett ültetni igen keresett és kedvelt. A Gloire de Haarlem, nagy gyü- mölésű. Gondouin, erőteljes növése, igen hosszú fürtjein szép piros, nagy bogycs.

A fehér ribiszkek közül természetien ajánlhatók: a fehér hollandi, mely „White Dutch“, „Pearl white“ vagy Pearl de Hollande a friut blanc“ néven ismeretes, igen kitűnő, bőven termő és kedvelt faj. Tömött, vaserűn bokrosodó növése, hosszú fürtös, bogycsai sárgásfehérek, nagyok. A fehér óriás, csupán bogycsainak színe által különbözik az óriás vörös ribiszketől. Az Impériale blanche, Roche pozé, a de Bar és Blanc de Crystal, szintén nagy és bőven termő fajok. A Gloire de Sablons, szép, világos vagy sötétpiros sikkal ellátott bogycs. A Champagner ribiszke nagy, testszínű gyümölcsű, hosszú fürtös.

A fekete ribiszke, Ribes nigrum L. hazája éjszaki Európa, miveltetése legkivált Angolországban van elterjedve, s e tekintetben, nálunk is nagyobb felkaroltatása lenne kívánatos, a mennyiben nagy, fekete, sötétbarna vagy barnás- sárga termése a vörös ribiszkével nemcsak egyidejűleg érik, de különféleképpen értékesíthető: kitűnő és sokáig tartható gyümölcsbort sajtolhatni belőle, szeszbe áztatva gyomorerősítő italt nyújt, levelei sőt zsege hajtásait theának forrózva, vérhas és közhvényes bajokban igen hathatós öv- és ellenszerül ajánlhatnak. Nyersen, sajátos illata és íze miatt nem igen fogyasztatik, azonban befőzve az a fonyát Vaccinium Myrtillus, L. pótolja. Miveltetése és szaporítás módja ugyan az, a mi vörös és fenér ribiszkéi. S mind a mellett, hogy a fekete ribiszke kertjeinkben ritkán, vagy alig termesztetik, még is több faját jegyezhetem fel, mely- lyek az iránta netalán érdeklődőket, a természetisével való kísértételekre ösztönözhetnék, és ezek a következők: Bangup black, nagy gyümölcsű. A fekete Frauendorfi, bőventermő és nagy bogycs. A nápolyi, melyet az árjegyzékekben „Black de Naples és Cassis royal de Naples“ néven jegyezve találni. A legujabb, melynél a fekete ribiszke sajátos illata és íze egy általában nincs meg, teljesen hiányzik a Leo black currant.

A fekete ribiszke fajtái még: a Merveille de la Gironde, Ogden black currant és Kentisch Hero, mind a három igen nagy bogycs és a juharlevelű ribiszke.

Kunszt János.

Hivatalos közlemények.

Rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Hirdetmény.

784. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék elhelye- zésére szolgáló épület folyosóinak, továbbá a rimaszombati kir. járásbírósg — a rimaszombati kir. ügyészség, és a felügyelete alatt álló rimaszombati börtönök — helyiségei- nek 1887-ik évi világitásához szükségelt mintegy 210 kilog- ram kőolaj szállításának biztosítására, a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában tartandó árlejtés határnapjánul folyó évi szeptember 26-ik napjának d. e. 10 órája tüzetik ki, — melyre a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hivat- nak meg, hogy az árlejtési feltételek addig is a rimaszom- bati kir. törvényszék elnöki irodájában megtekinthetők, ugyanott az árlejtés napjáig 50 kros bélyegiven irt aján- latok is elfogadtatnak.

Rimaszombat, 1887. augusztus 22.

Fornét Jenő, kir. tszéki elnök.

A rimaszombati kir. ügyészségtől.

Hirdetmény.

A rimaszombati kir. ügyészség közhírré teszi, hogy a rimaszombati központi és a rozsnói, rimaszécsi, tornallyai, nagy-rőzei kir. járásbírósgai fogházakban letartózt- tatott egészséges és beteg vizsgálati és elítelt foglyoknak, rabok és fegyenczek 1888 évi, esetleg egymást követő há- rom évi élelmezésnek vállalata tárgyában zárt ajánlatokkal egybekötött árlejtés fog tartatni.

Az árlejtés határnapjánul f. évi szeptember hó 16-ik napjának d. e. 10 órája kitűzetik, — mely időre a vállal- kozni kívánók a kir. ügyészség hivatalos helyiségében azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint az árlejtési felté- telek a kir. ügyészségi irodában, valamint a kir. járásbíró- ságnál a szokott hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők és hogy bánatpénzül 700 (hét száz) frt vagy képzében, vagy állami értékpapirokban, vagy az állam által kamat- biztosított értékpapirokban előzetesen leteendő.

Az árlejtésre kitűzött óra előtt zárt ajánlatok is elfogad- tatnak, mely ajánlatokban az ár, melyért a vállalkozó az élelmezést elvállalni kész, nemcsak számmal, hanem betű-

*) E rovat alatti felszólalásokat díjtalanul közöljük, de a fele- lősség a beküldőt illeti. S z e r k.

vel is kiírandó és nyilvánítandó az is, hogy a feltételeknek magát minden kivétel nélkül aláveti.

A zárt ajánlatoknál a bánatpénz az ajánlati levél mellé csatolandó. Ismeretlenek kiletüket erkölcsi és vagyoni helyhatósági bizonyítványokkal kötelesek lesznek az árlejtést vezető kir. ügyészség előtt igazolni, s a zárt ajánlatokhoz ugyan ily bizonyítványt mellékelni.

Az ajánlat borítékán kiteendő: „Ajánlat a rimaszombati ügyészség felügyelete alatt álló fogházakban letartóztatottak élelmezése tárgyában.”

Rimaszombat, 1887. augusztus hó 13-ik napján.

Kubinyi Aladár. királyi ügyész.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

Ajánlat.

Egy tisztességes állású hivatalnok, kis családja körébe két, 14-16 éves **fitanuló szál-iasra**, avagy **egész ellátásra, mérsékelt havi díjért** elfogadtatik. Közlebbi értesítéssel szolgálhat e lap kiadóhivatala. 1-2

Tanulóul

kedvező feltételek mellett, felfogadtatik egy jó családból való 13-15 éves ifju. — Értekezhetni lehet Rimaszombatban. **Andrási Mór** fényképésznél.

Makk eladás.

Báró **Vay Dénesné** urnő derencsényi és ahoz tartozó 1100 holdnyi erdejének ideai makktermése folyó évi szeptember 6-án délelőtt 10 órakor Rimaszombatban **Csider Károly** ügyvéd urnál fog a legtöbbet ígérőnek eladatni. — A hol a venni szándékozók megjelenni kéretnek. 1-2

Pályázat.

A rimaszombati közs. elemi fi-iskolánál a segédtanítói állomás megüresedvén, arra ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázati határidő: f. é. szept. 3.

Javadalmazás: 300 frt fizetés, 100 frt lakpénz évenként, előleges havi részletekben.

A segédtanító kötelessége: a II. osztály vezetése és tanítása az előirt óraszámokban.

Felhívtnak azért mindazok, kik ez állomást elnyerni óhajtnak, hogy kellően felszerelt folyamodványaikat t. Törköly József közs. iskolai igazgató urhoz, a közs. iskolaszékre ezimezve, a fent ki-irt határidőig küldjék be

Rimaszombat, 1887. aug. 21.

Dapsy Vilmos,
isk. széki elnök.

Husmérésési jog bérbeadás.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság salgótarjáni gyári és salgó-bányai telepein lévő mészárszékekben gyakorlandó husmérésési jog bérbeadására. — az 1888-ik évi január hó 1-től számítandó három, esetleg öt egymásután következő évekre — ezennel pályázat hirdettetik.

A marhahusra vonatkozólag **alap-ár** gyanánt a losonezi eszék. kir. katonaság részére ávról-évre megállapított husár, — a többi husnemekre vonatkozólag pedig a salgó-tarjáni piaci, illetve a helybeli bányatársulatnál érvényes husár — mérvadó, mely alapárak arányában fog évenként vállalkozóval a husár megállapíttatni.

Vállalkozótól bérösszeg fizetés nem kívántatik, azonban tartozik biztosíték gyanánt 1000 frtot megfelelő értékben letenni.

Ezen mészárszék évi forgalma 25 000 frt.

A gyári és bányai személyzetnek — előirt hiteltre kiszolgáltató husérték minden hóban a beadandó számla szerint a társulati pénztár által fizettetik.

Ajánlatok f. évi október hó 1-ig előirt élelmezési intézet igazgatóságához — hol minden e vállalkozásra vonatkozó egyéb feltétel megtudható, valamint bővebb tájékozás nyerhető — nyújtandók be.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság tiszt. nyugaldíj-intézetének élelmezési üzlete
Salgó-Tarjában.

1-4

Kiadó lakás.

Rimaszombatban az alsó-rimasoron egy újonnan épült ház, mely két szoba, előszoba, konyha, kamara, fatartó és padlásból áll, kedvező feltételek mellett azonnal kiadó.

Értekezhetni a feltételek iránt **Kusza János** tulajdonossal ugyanott.

Kiadó lakások.

Rimaszombatban a főtéren levő **özv. Simon Neituszné**-féle ház **emeleti helyisége** egészen, valamint a földszinten egy **három szoba, konyha, kamra, pincze és padlásból** álló kényelmes lakás **1887. évi október hó elsejétől** bére kiadó.

Ugyanazon házban **1888. év május hó elsejétől** egy **nagy bolt**, hozzátartozó lakás és mellékhelyiségekkel szintén kiadó lesz.

Felvilágosítással készséggel szolgál a tulajdonos **özv. Simon Neituszné** Rimaszombatban a „**Huszár**“ vendéglőben. 2-3

4665. sz.

Hirdetmény.

A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Oszikovszky Eszter** végrehajtnak **Oszikovszky Benedek** végrehajtnak szennedő elleni 40 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtni ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő **Czakó község határában** fekvő a **czakói 44. sztk.** foglalt **Oszikovszky Benedek** nevében álló **A. I. 2-10. sor sz. a.** zsellérségi külbirtokra és a **czakói 76. sztk.** foglalt közös urb. erdő s legelőből **Oszikovszky Benedek** illetményére az árverést 469 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1887. évi október hó 27-ik napján, d. e. 10 órakor** **Czakó községben** a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 46 frt 90 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminisiteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1887. évi július hó 27. napján.

A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Hánrich Lajos, kir. tszéki bíró.

Makk és gubics árverezés.

Fülöp Szász Coburg Gothai herczeg Baloghvári és derencsényi uradalmihoz tartozó erdőterületek ez évi **makk és gubics termése f. évi szeptember hó 5-én, délelőtt 10 órakor** fog nyilvános árverésen **F.-Baloghon** eladatni.

A szokásos árverési feltételek az alól-írott erdőhivatalnál megtekinthetők.

2-3 **A Baloghvári erdőhivatal.**

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje Kassán, eperjesi-ut 6. sz.

ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmel tartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jó hírnevű gépeit, nevezetesen:

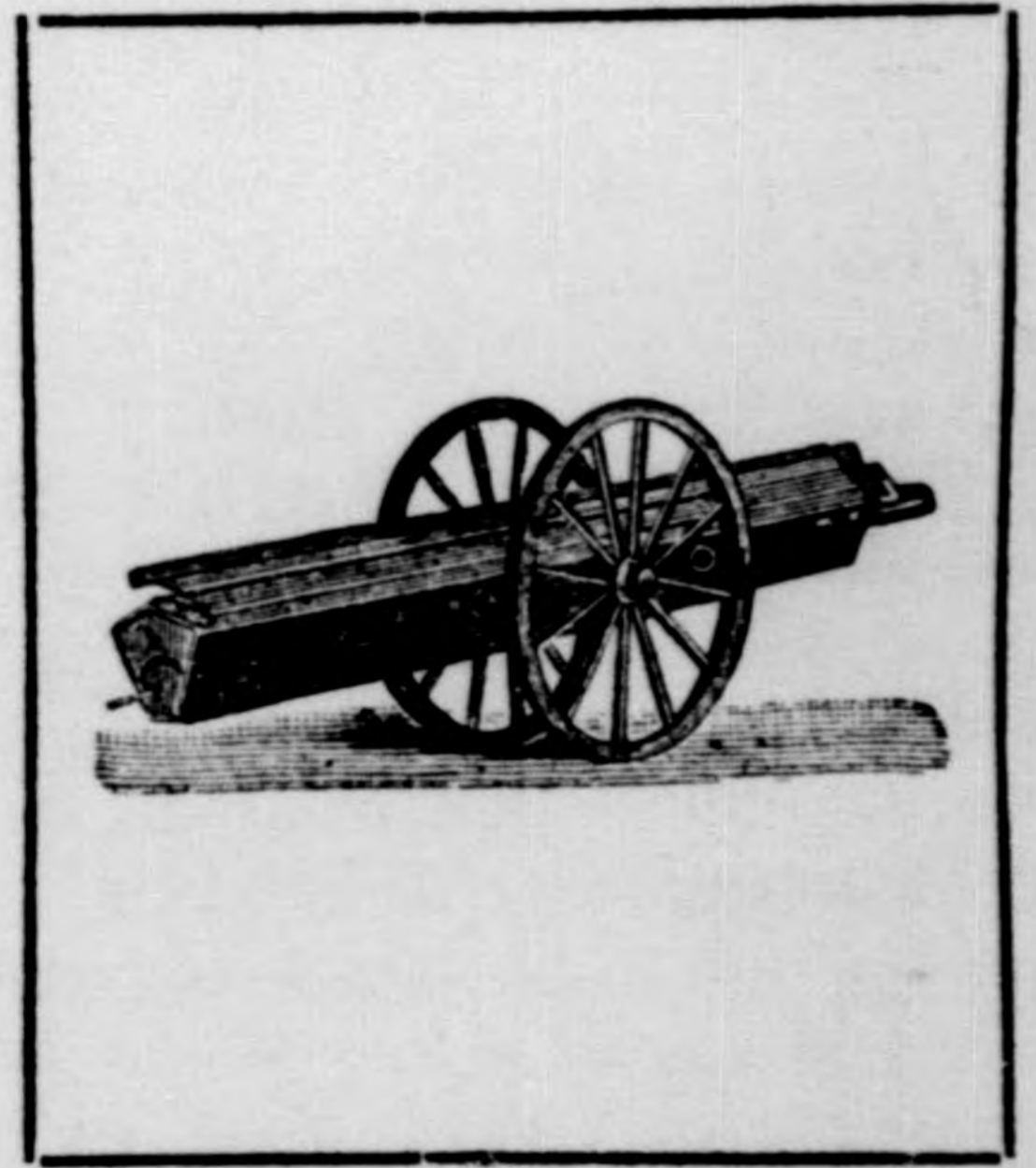
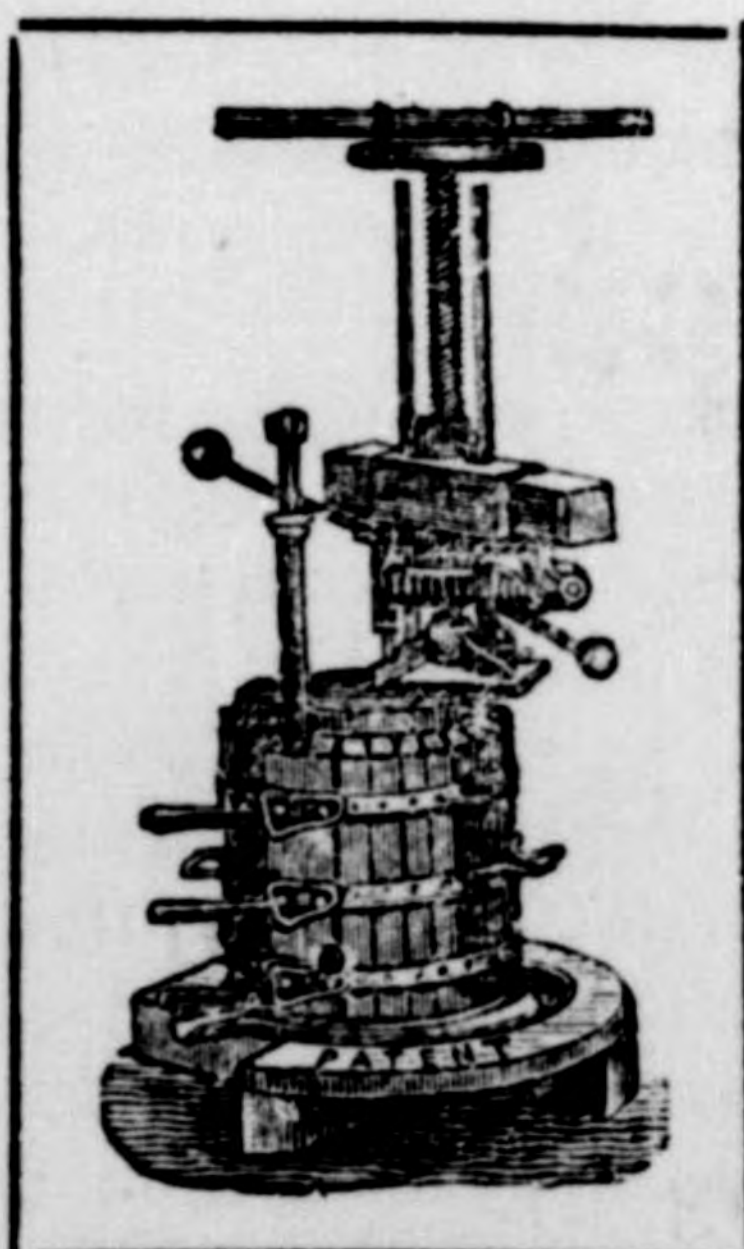
Sorvető gépeket,
Szóróvető gépeket,
Ekéket, Boronákat,
Hengereket, Lókapákat,
Tengeri morzsolókat,
Borsajtókat és szőlőzúzókát;

továbbá mindennemű

Szivattyúkat,
Gőzgépeket és gőzkazánokat,
Szeszgyár-berendezéseket.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tarjuk gyárunkban.

Gazdasági gépeink képes valamint öntödének gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

1-5

1-3

Kiadó lakás.

Rimaszombatban a főtéren 3-ik szám alatt az első emeleti lakás, mely áll 4 szoba (kettő a piaczra szép kilátással) 1 nagy konyha, 1 szép nagy világos kamra, külön padlás és jó fatartóból, azonnal bérebe vehető. — Bővebbet szivességből **HAAS SALAMON** üvegkereskedő urnál, főtéren 5. sz.

HERCZ ZSIGMOND

gazd. gépgyára és vasöntödéje.

Clayton & Shuttleworth gépgyarának képviselője

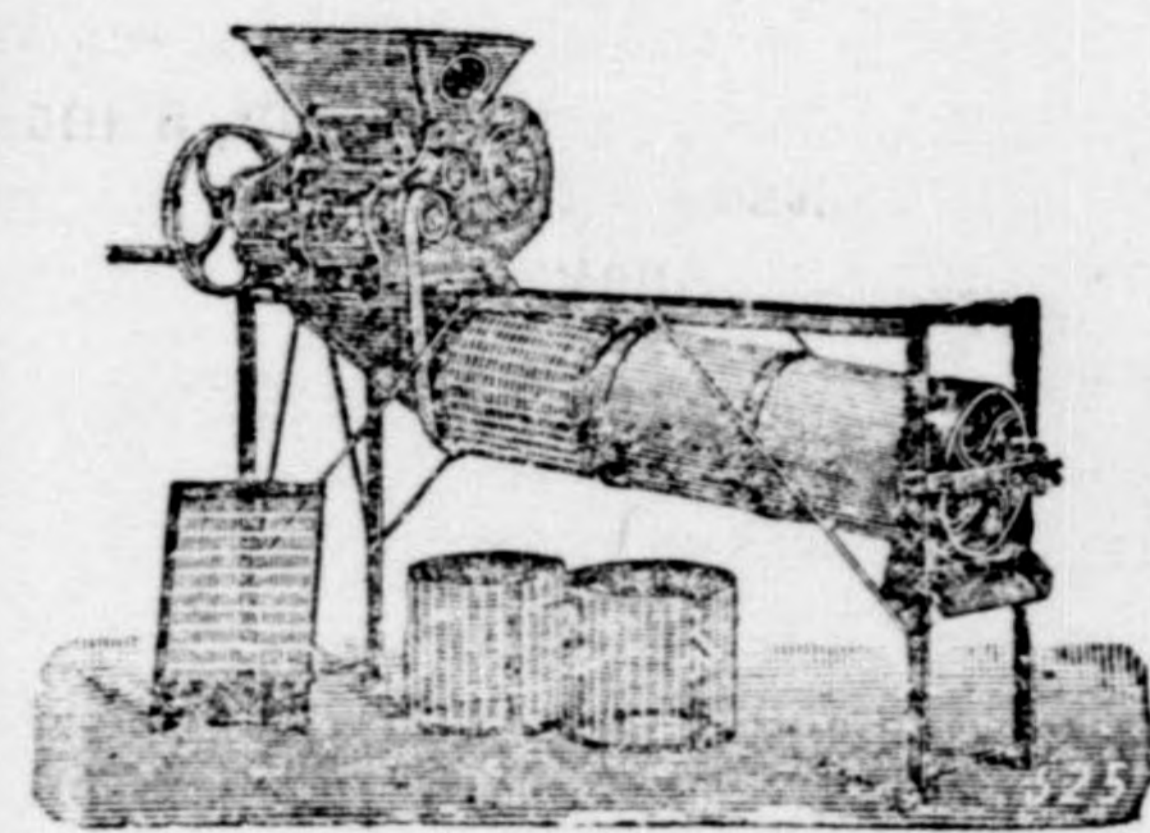
Miskolczon.

Mindig készletben vannak

Clayton & Shuttleworth-féle Backer rosták.

3. sz. alsó záró szerkezettel, 8 szítával . . . 92 frt.
5. sz. kettős záró szerkezettel, 11 szítával . . . 112 frt.
CP. jegyű záró szerkezettel, 10 szítával . . . 72 frt.
CPD. jegyű záró szerkezettel, 10 szítával . . . 87 frt.
Zsákoló készülék tisztító rostához . . . 52 frt.
Uszögtisztító . . . 12 frt.

Eredeti Mayer-trieurök (konkolyozók),

zabválasztók, osztályozók; **kukoriczamorzsolók** kézi, járgány és gőzhajtásra, **egy, két és három vasu ekék**, boronák, rögtörök, földmívelő eszközök: **uj „Universal Drill” sorvetőgépek**, szóróvetők, szénagyűjtők

és sajtolók; **szab. borsajtók és szőlőzúzók** a legolcsóbb árak mellett.

Gőzeséplőgépekhez

a m. kir. miniszterium által előirt **mentőszekrények** (kötszerek) darabonként 7 frt 20 kr-ával.

3-6

Gépgyárunkban bármilyen **gépjavítások** pontosan és jutányos áron teljesítetnek.

Vasöntödémben bármilyen vastárgyak leöntését eszközöltetem.

Árverési hirdetmény.

129/1887. sz. — Alulirt kiküldött végrehajtnó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbíró 448. számú végzése által **özv. Mihályi Jánosné** sídi lakos felperes javára 151 frt tőke, ennek 1879. évi január hó 1-ső napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 74 frt 27 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtnás alkalmával bírósággal letoglalt és 384 frtba becsült eséplőgép, szeeskavágó, lovak és borjúkból álló ingóságok nyilvános árverés után eladatrak.

Mely árverésnek a 694/1887 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Sid községében leendő eszközölsére **1887-ik évi szeptember hó 5-ik napjának d. e. 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszécsen, 1887. évi augusztus hó 23. napján.

Salamon Béla, kir. bírósági végrehajtnó.